

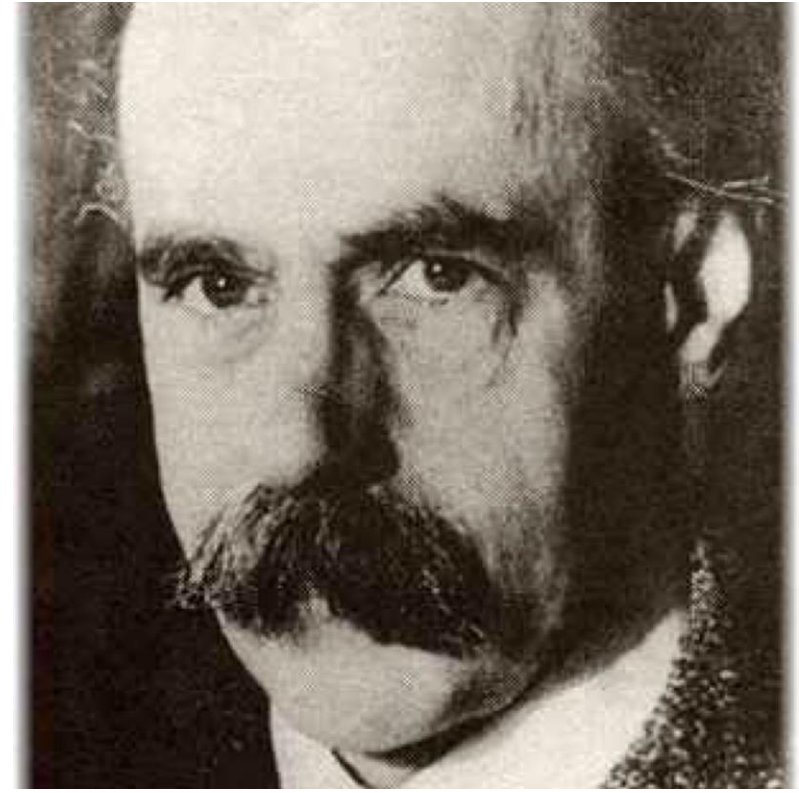
UYGULAMALI DAVRANIŞ ANALİZİ

UDA'nın Kökenleri

Bilişsel açıklamalar

- Wertheimer
- Algılanan şeyler arasındaki ilişkiler algılanan şeylerden daha önemlidir.
- Neyin görüldüğü ve duyulduğu görülen veya duyulan şeyin parçalarından farklıdır. = Gestalt
- Gestalt almanca şekil/biçim anlamına gelmektedir.
- Gestalt psikolojisi
- Öğrenmede, anlamlı çözümler anlayışa bağlıdır ezbere dayalı öğrenme problemler daha az kullanışlıdır.

Bilişsel açıklamalar

- Koffka
- İnsanlarda öğrenme, algılanan bilgideki yapının da bir süreci olduğunu iddia etmiştir.

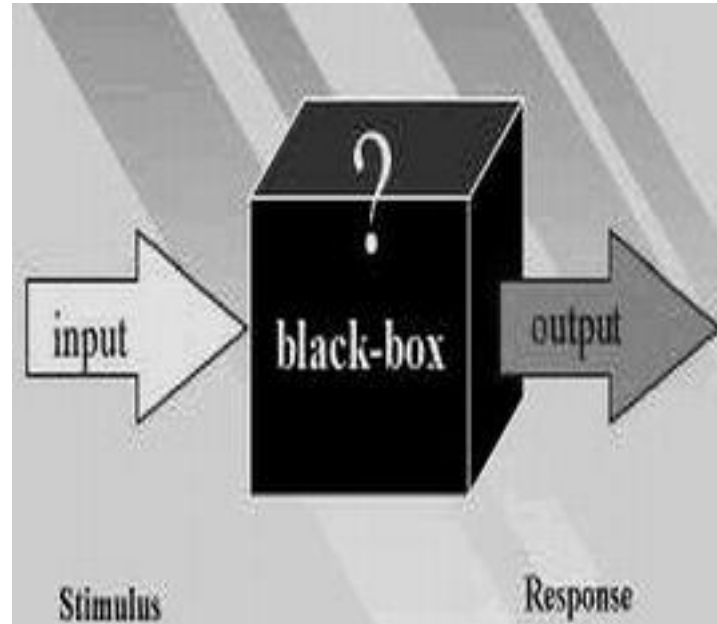
Bilişsel açıklamalar

- Bruner
- Düşünce kalıplarını yeniden düzenleme ve yeni akademik ve sosyal davranışlar öğrenmek için bir temel fikir sahip olma = eğitimin bilişsel teorisi
- Öğretmenler bilgiyi açığa vurmaz, sadece keşfe olanak sağlamak için çevreyi düzenlerler.
- Motivasyon yaratılıştandır.
- *Yapısalcılık (konstrüktivizm)* öğretmenler öğrencilere bilgi sunmamalı, öğrenciler kendi bilgilerini kendi zihinlerinde yapılandırmalıdır.

Bilişsel açıklamaların kullanışlılığı

- Kapsayıcıdır
- Doğrulanabilirliği azdır
- Sadece çıktı doğrulanabilir süreç ise sadece varsayılır.

Davranışsal açıklamalar

- Bütün davranışlar öğrenilmiştir.
- Sonucunda ödül/doyum/pekiştireç alan davranışların tekrar edilme başka bir deyişle öğrenilme ihtimali daha yüksektir.

- Olumlu pekiştireç
- Olumsuz pekiştireç
- Ceza
- Sönme
- Öncüllerin kontrol altına alınması/uyaran kontrolü
 - Hazırlayıcı olaylar (yoksunluk – doygunluk) açlık, susuzluk vb.
 - Çevresel (gürültülü ortam)
 - Sosyal (sevilmeyen bir arkadaş)
 - Psikolojik (baş ağrısı)
- Eğitimcinin model olması
- Şekillendirme

Davranış bilimcinin görevi

- Davranışın gözlenebilir ve ölçülebilir olması gerekir.
- Davranış bilimciler, gelişimsel evrelerin varlığını veya etkilerini inkar etmezler.

Davranışsal açıklamaların kullanışlılığı

- 1. Davranışçılar davranışı açıklar, yordar ve değiştirir.**
- 2. Davranışçı açıklamalarla bir çok davranış açıklanabilir.**
- 3. Kanıtlanabilirlik.**
- 4. Yordanabilirlik**
- 5. Davranışı gözlenebilir ve objektif ölçülebilir şekilde tanımlama.**

Davranışçılığın tarihsel gelişimi

- 1. Davranışçılar davranışı açıklar, yordar ve değiştirir.**
- 2. Davranışçı açıklamalarla bir çok davranış açıklanabilir.**
- 3. Kanıtlanabilirlik.**
- 4. Yordanabilirlik**
- 5. Davranışı gözlenebilir ve objektif ölçülebilir şekilde tanımlama.**

Davranışçılığın tarihsel gelişimi

- Eski Romalılar'ın aşırı içmeyi azaltmak için şarap bardaklarının dibine yılan balıkları koydukları söylenmektedir.

Davranışçılığın tarihsel gelişimi

- 1.19.yy' daki felsefi yaklaşım olan pozitivizm ile başlamıştır. Comte "geçerli bilgi sadece gözlenebilen bilgidir."
2. Darwin' in çalışmalarından etkilenen hayvan psikolojisi çalışmaları / Odak noktası: Bedenin fiziksel yapısının çevreye uyumu / "İnsan davranışları hakkında bazı bilgiler bazı hayvanların davranışları gözlemlenerek öğrenilebilir."
3. İşlevsellik: "Bireyler bir amaç / işlev için düşünür ve dayanır." olmak üzere 3 düşünce yaklaşımına dayalı olarak ortaya çıkmıştır.

Klasik koşullama (Pavlov, 1927)

Uyaran

refleks tepkileri

Tepkiyi ıkararı
Herhangi
Bir Őey

Durum
Olay
Deęiřiklik
Isı+ışık+doku+tat

Uyaran

Koşullu uyaran/KU(öęrenilmiř)

Koşulsuz uyaran/KZU(öęrenilmemiř)
(öğrenme yaşantısı yok)

Öğrenme etki tepki iletiřimi ile bařlar
Uyaran=Refleks

KZU (yiyecek) KZT (salya)

KU (zil sesi) KT (salya)

Koşullu uyarana tepki vermek öğrenilir.

Koşulsuz uyarana ile koşullu uyarana eşleştirilir.

Koşulsuz uyarana verilen tepki koşullu uyarana da verilir.

KT ve KZT aynıdır.

DAVRANIŞ X DURUM ELEŞTİRMESİ (ASSOCIATIONISM= ÇAĞRIŞIMCILIK)

Thorndike (1931): Kedilerle çalıştı.

Uyaranlarla tepkiler arasındaki ilişkiyi araştırmıştır.

Davranışçı yaklaşımın temelini oluşturan iki kanun.

OLUMLU PEKİŞTİREÇ

1.Etki kanunu: Herhangi bir durumda doyumla sonuçlanan

herhangi bir davranış o durumla eşleşir ve aynı durum tekrar ortaya çıktığında, davranışın daha önceki durumlara göre ortaya çıkma olasılığı fazladır.

2.Egzersiziz kanunu: Belli durumlarda ortaya çıkan tepkiler o durumla eşleşir.

ETKİ KANUNU : olumlu pekiştireç

EGZERSİZ KANUNU: uyaran kontrolü

DAVRANIŞÇILIK

Watson (1914, 1919, 1925) / Davranışçılık

Zihin, düşünce, içgüdüler, duygular kavramları gereksiz. Çünkü gözlenemeyen duygular / düşünceler / inançlar yerine gözlenebilir davranışlar önemli.

Çevrenin önemini vurgular. / İnsanların doğuştan basit tepkileri var. / Bu tepkiler koşullama yoluyla karmaşıklaşır.

DÜŞÜNCELER

**SÖZLÜ İLETİŞİM/KONUŞMA+BİREYİN
HAREKETLERİ**

Öğrenme davranışlarının çoğunu açıklar.

Küçük Albert deneyi / fobi yaratıldı

Beyaz sıçan: Koşullu uyarıcı / Yüksek ses: Koşulsuz uyarıcı

Korku gibi duygular benzer şekillerde ortaya çıkar.

Jones (1924): Peter'in korkuları KK ile azaltıldı.

Beyaz tüylü şeylere korkma tepkisi geliştiren 3 yaşındaki Peter için beyaz tavşan ile çocuğun sevdiği yiyeceği eşleştirerek korkusunu giderdi.

EDİMSEL KOŞULLAMA

Skinner (1904-1988)

Edimsel koşullama, istemli davranışlarla ilgilenir.

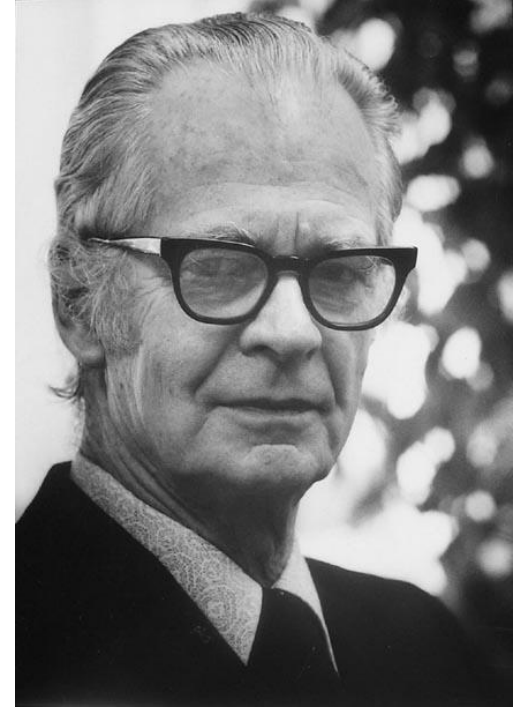
Davranışın sonuçları ve davranış ile sonuçları arasındaki ilişkilerle ilgilenir.

Skinner beyaz fareler ve güvercinlerle çalıştı.

Güdümlü füze – güvercin II. Dünya savaşı

1960'lara kadar insanlarla çalışmalar gerçekleştirilmemiştir.

1968 Journal of Applied Behavior Analysis (Uygulamalı Davranış Analizi Dergisi)

EDİMSEL KOŞULLAMA

1968 Journal of Applied Behavior Analysis (Uygulamalı Davranış Analizi Dergisi)

1. Sayıda Baer, Wolf ve Risley (1968) UDA'nın tanımını şöyle yapmışlardır:

«bazen kesin olmayan davranış ilkelerini belirli davranışları iyileştirmek için uygulama ve eş zamanlı olarak dikkate alınan herhangi bir değişimin gerçekten uygulama işleminden kaynaklanıp kaynaklanmadığını değerlendirme süreci» (s.91)

EDİMSEL KOŞULLAMA

Bir uygulamanın/araştırmanın UDA olabilmesi için sosyal olarak önemli bir davranışı değiştirmesi gereklidir.

Gözlemlenebilir, ölçülebilir davranış olmalı, objektif olarak tanımlanmalı veya örneklere dayanarak tanımlanmalı, değiştirilecek davranışla uygulamacının müdahalesi arasında işlevsel bir ilişkinin açık bir kanıtı olmalıdır.

DAVRANIŞ DEĞİŞTİRME İLKELERİNİN GÜNLÜK YAŞAMA UYGULANMASI

UYGULAMALI DAVRANIŞ ANALİZİ (UDA):

UDA Davranışçı yaklaşımın ilkelerinin günlük yaşama (okul ortamına) uygulanmasıdır.

Bazı davranış prensiplerinin, bazı özel davranışları geliştirme amacıyla kullanma + aynı zamanda davranışta yapılan uygulamaya bağlı olarak değiştirme olup değerlendirme süreci.

Davranışlarda sosyal olarak anlamlı değişiklikler yapmak üzere DD ilkelerini uygular.

UDA' nın uygulanması geç 1950' ler ve 60' lar da başladı.

İlk uygulamalar yazılı kurum ortamlar (ZE, otistik, psikotik, duygusal davranışsal bozuklukları olan bireyler)

Daha sonra hafif derece ZE ve engelli olmayan bireylere uygulandı.

UDA ilkelerini öğrenen (öğrenen ve uygulayan) öğretmen,

Öğrencilerine akademik ve işlevsel davranışları sistematik ve etkili yöntemle öğretebilir.

Meslektaşları ve anne babalar için davranışlardaki değişimleri kayıt edebilir.

**DERSİN İÇERİĞİ DD İLKELERİNİ OKUL ORTAMLARINDA
KULLANMAYI ÖĞRENMEK!!!**